

مذهب و مطالعات فرهنگی

Religion and Cultural Studies

S. L. Mizruchi

- Religion and Cultural Studies
- S. L. Mizruchi (ed)
- Princeton University Press
- 2001, 269PP.

مارک مارکولی*
ترجمه نرگس زحمتی

به جای روایتی یهودی - مسیحی که زمانی فرهنگ آمریکایی را متحد ساخت. این جستار در حالی رخ می‌دهد که در اندیشه برخی انسان‌شناسان، دیگر شواهد کافی دال بر وجود سرشت عام انسانی یا کانون اخلاقی جمعی که یک روایت اعظم بتواند به آن متوسل شود وجود ندارد.

گان معتقد است حرکت به «فراسوی» تلاش برای همبستگی آن هم به منظور تحقق بهترین نژاد بشری می‌تواند موفقیت‌آمیز باشد، حرکتی که نوعی «خوبشاوندی بنیادین با دشمن» است.

او مدلهایی را برای مفهوم‌سازی این نوع «خوبشاوندی» شناسایی می‌کند و سرانجام با یک تمایز مفید چنین نتیجه می‌گیرد: کلید ارتباط برقرار کردن میان خود و دیگری شاید از طریق جستجوی مفهوم‌سازی یک جهان مشترک به جای یک سرشت انسانی محقق شود.

اغلب مقالات در کتاب دین و مطالعات فرهنگی، بینشها و استدلالهایشان را از منابع بین رشته‌ای می‌گیرند، به طور کلی، دین سازمان یافته نه یک موضوع مورد بررسی مستقیم و نه موضوعی مورد

تحلیلهایی از قبیل فرآیند پیچیده گرایش به مسیحیت در اجتماع کوچک گینه جدید در یک جنگل استوایی، تداخل آیین مدرن وودو^۱ با موضوعات معاصر مانند نژاد و جنسیت، یا محبوبیت دینهای آسیایی و پاکانی^۲ در فضای مجازی. سایر مؤلفان رشته‌های تحقیقی‌شان را معطوف به موضوعات بنیادی انسانی و پویایی‌شناسی‌هایی کردند که سنتهای دینی به گونه‌ای تاریخی به آنها پرداخته‌اند.

برخی از مقالات بیش از حد دست به تفصیل و توضیح زده‌اند و برخی دیگر شامل قطعه‌های جداگانه پژوهشی‌اند که چندان به هم مرتبط به نظر نمی‌رسند. اما نکات ارزشمندی برای کسی دارد که در جستجوی آشنایی گسترده با شیوه‌هایی است که در آن علوم انسانی و اجتماعی می‌توانند به چیزها به صورت دینی بنگرند. همچنین کتاب به برخی از آشتگیهای فکری آکادمی مدرن و جنگ آن با مباحث معنوی و اخلاقی می‌پردازد.

تأملات جایلزگان در مقاله «همبستگی انسانی و مسایل دیگر بودگی» متمرکز است بر جستاری در جهت ارتقای همبستگی انسانی از طریق روایتی اعظم

علی‌رغم نزدیک به ۳۰۰ سال مقاومت سرسختانه براساس پیشگوییهای بسیاری از اندیشمندان غربی مبنی بر مرگ قریب‌الوقوع دین، هنوز دین به منزله نیرویی زنده و پویا در زندگی اکثر امریکاییان باقی است و برای درکی درست از چشم‌انداز فرهنگی، مهم و حیاتی است. بسیاری از مباحث مربوط به دین هنوز در سطح آموزش عالی، بی‌محتوا و گاه سطحی و ناپخته‌اند. کتاب دین و مطالعات فرهنگی در صدد است این نقص را از طریق ارائه بینشهای بین رشته‌ای دانشگاهی در مورد نمادگرایی، باور و عمل دینی، به ویژه در رابطه با فرآیند «معناسازی» فرهنگی جبران کند. این کتاب شامل یازده مقاله در مجموعه‌ای جذاب به قلم محققانی در حوزه‌های انسان‌شناسی، نقد ادبی، تاریخ، مذهب، مطالعات آمریکایی و روزنامه‌نگاری است. یکی از اهداف تبیین شده کتاب به چالش گرفتن اندیشمندان برای مواجهه جدی با معنویت و اخلاق و جلب علاقه جدید دانشگاهی به دین و موضوعات فرهنگی است.

این مجموعه آمیزه‌ای است از تأملات. برخی مقالات تحلیلهایی کیفی از عمل دینی ارائه می‌دهد.

یکی از اهداف کتاب، فراخواندن اندیشمندان برای مواجهه جدی با معنویت و اخلاق و جلب علاقه جدید دانشگاهی به دین و موضوعات فرهنگی است

با وجود بحث‌های جسورانه در مورد آموزش شخصیت، مایلز از این بابت که نفع شخصی روشنفکرانه هرگز انسانها را به انواع جانفشانی در جهان برای جلوگیری از انهدام اکوسیستم ترغیب نمی‌کند، متأسف است

ستایش یا محکومیت است.

مقاله جک مایلز (یسوعی سابق) موردی استثنایی و قابل توجه است، مایلز بیش از این به دلیل کتاب خدا: یک زندگی‌نامه برنده جایزه پولیتزر شد. مایلز عقیده دارد مذهب نقشی ضروری در واکنش (یا عدم واکنش) جهان به نگرانی دانشمندانی بازی خواهد کرد که معتقدند زمین در مسیر ویرانی بوم‌شناختی قرار دارد.

با وجود بحث‌های جسورانه در مورد آموزش شخصیت، بی‌شک مایلز از این بابت که نفع شخصی روشنفکرانه هرگز بیشتر انسان‌ها را به انواع جانفشانی در جهان برای جلوگیری از انهدام اکوسیستم ترغیب نمی‌کند، متأسف است. او با خاطر نشان کردن این نکته که پیش‌بینی‌های غلط بسیاری از اندیشمندان در اوایل قرن ۲۰ مبنی بر این که هنر، جانشینی دنیوی برای دین خواهد بود، بر این باور است که هنر کلیدی برای کمک به ادیان است، به این منظور که چگونه ادیان می‌توانند مجدداً با منافع قدیمی‌شان سازگار شوند تا بتوانند با واقعیت‌های جدید جهان روبه‌رو شوند. مایلز شک دارد که ادیان آماده انجام چنین وظیفه‌ای باشند، اما به آن امیدوار است.

ریچارد فاکس در مقاله‌ای کاملاً تاریخی، «فرهنگ عشق» آمریکایی را بین دهه‌های ۱۸۳۰ و ۱۹۵۰ دنبال می‌کند. او حرکت آونگ‌وار میان آزادی و فردگرایی در یک قطب و مسئولیت اجتماعی و اجتماع در قطب دیگر را برجسته می‌سازد. نیز دیدگاه‌های دینی و دیدگاه‌های دنیوی در هر دو سوی این پیوستار بسط و گسترش یافته‌اند. فاکس کلیتی از دیدگاه‌های متفکرانی

را خلاصه می‌کند که برای تبیین «کلام عشق» (Love - talk) به صورت فرهنگی در ایالات متحده تلاش کرده‌اند آنان کار خود را با چارچوب و مرجع پاکدینی و پیام بفرنج آن مبنی بر این که عشق به خدا آزاد است اما صرفاً با صرف هزینه امکان‌پذیر است آغاز کردند. یکتا باوران (unitarians) هواداران نظریه رستگاری عام (universalists) و روش باوران (methodists) این چارچوب مرجع را شکستند و آونگی را بین این دو قطب به حرکت درآوردند. مقاله فاکس ارائه‌دهنده مطالبی غنی و تأملی در مورد تلاش‌های سکولار و دینی به منظور ارتقاء یا ممانعت از میلی رمانتیک به همراه این بحث همیشگی در پس زمینه است:

عشق تا چه اندازه باید «محدود» شود تا سلامت افراد و اجتماع را ارتقاء دهد؟ این مقاله بخشی از احساسات گرای یکی فرهنگ عامه و معاصر را در برابر آگاهی گسترده‌تری از تنوع اندیشه‌ها پیرامون ماهیت آن هدف و منظوری قرار می‌دهد که بیشتر عواطف دینی به آن عشق می‌ورزند.

بازتاب ماهیت فزاینده و بین رشته‌ای آموزش عالی و نفوذ فزاینده داستان در فرهنگ مدرن موضوعی است که برخی از نویسندگان کتاب از آن در مقالات شان برای تجزیه و تحلیل آثار داستانی به کمک هرمنوتیک معاصر استفاده کرده‌اند. ویراستار کتاب، سوزان مینو روچی کاوشی جذاب در مورد نقش دین در جامعه معاصر ارائه می‌دهد، آن هم با شناسایی سیمای مناسک از زمینه‌های دینی گرفته تا زمینه‌های

سکولارتر. این نویسنده اشاره می‌کند که استفاده نه چندان دقیق از زبان مذهبی و نماد برای یک آگهی صنوق گندم و تخم‌مرغ نویدبخش اتحاد اجتماع از طریق مواد غذایی است. همان‌گونه که مینو روچی اشاره می‌کند، در دوران باستان، این نوید از خلال پیکر خدا [یان] و به طور قابل توجه‌تری از خلال آیین عشای ربانی در سنت مسیحی پدید آمد.

در تلاش برای به چالش فراخواندن اندیشمندان برای جدی‌تر گرفتن دین، معنویت و مسائل اخلاقی، کتاب دین و مطالعات فرهنگی شاید بیش از هر نوع کتابی توانسته باشد به این مهم دست یابد.

اما رشته‌های دانشگاهی که با در پس زمینه قرار گرفتن دین، یا دین و فرهنگ مواجه‌اند، می‌توانند مقالات باارزشی را [در این کتاب] برای متنوع کردن فهرست مراجع خود بیابند. این مجموعه مقالات گزیده‌ای از امکانات را برای بازگرداندن این مسائل بنیادی به جریان اصلی فعالیت فکری فراهم می‌آورند. پس از خواندن آن لذت ببرید.

پی‌نوشت:

* Mark Markuly
Loyola University, New Orleans

۱. Voodoo، مذهبی در جزایر هند غربی
۲. Pagan ادیان بی‌خدا.

منبع:

Journal of Religion & Society (2002)